



Základní škola a mateřská škola Lužná, okres Rakovník

Masarykovo náměstí 252, 270 51 Lužná

IČ: 47014369, tel.: 313 537 873, e-mail: zsluzna@iol.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

(Příloha: Krizový plán školy)

OBSAH

ÚVOD	3
1 CHARAKTERISTIKA	3
1.1 Charakteristika školy	3
1.2 Charakteristika pedagogického sboru	4
1.3 Charakteristika žactva	5
2 ANALÝZA SITUACE Z HLEDISKA RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	6
3 STANOVENÍ CÍLŮ MPP PRO ŠKOLNÍ ROK 2017/2018	7
3.1 Cílové skupiny	8
3.2 Techniky a metody práce	9
3.3 Aktivity školy	10
4 POSTUPY PRO ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ	12
5 EVALUACE A MONITORING	13
PŘÍLOHY	15
A. Krizový plán	
B. Témata participující na problematice rizikového chování	
C. Seznam základních zákonů, právních předpisů, metodických listů a ostatních dokumentů v oblasti prevence	
D. Adresář zařízení a institucí zabývajících se primární prevencí	

ÚVOD

Preventivní výchovné vzdělávání je neoddelitelnou součástí výuky a života školy. Každodenní život školy musí reagovat na společenské změny v posledních letech, které s sebou nesou zrychlený životní styl, změny hodnotového systému, nástup nových způsobů komunikace, výměny informací a s tím související nebezpečí negativního ovlivňování zdraví dětí a mládeže.

Hlavním úkolem primární prevence rizikového chování je ovlivnit a připravit jedince dříve, než bude postaven do situací, na které nebude schopen reagovat.

Program primární prevence je program, který provází žáka v průběhu celé školní docházky tak, aby pomáhal osvojit si takové znalosti, dovednosti a kompetence, které budou efektivně snižovat riziko výskytu konkrétních forem rizikového chování. V současné školní prevenci rozlišujeme devět oblastí rizikového chování: záškoláctví, šikana a extrémní projevy agrese, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, rasismus, xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, prevence v adiktologii, spektrum poruch příjmu potravin, okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN - syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

Minimální preventivní program je dokumentem školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a jejich sociálně komunikativních dovedností. Na realizaci programu se podílí škola ve spolupráci s dalšími odbornými subjekty. MPP vychází z materiálu Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28.

1. CHARAKTERISTIKA

1.1 Charakteristika školy

Základní údaje o škole:

Název školy	Základní škola a mateřská škola Lužná, okres Rakovník IZO 600055809, IČO 47014369
Adresa	Masarykovo náměstí 252, 270 51 Lužná
Ředitelka	PaedDr. Miroslava Pechová
Kontakty	Telefon: 313 537 873, 731 495 234 E-mail: zsluzna@iol.cz www: www.zsluzna.cz Fax: 313 537 873
Zřizovatel:	Obec Lužná Masarykovo náměstí 89, PSČ 270 51 Lužná

Základní škola a mateřská škola Lužná, okres Rakovník, je plně organizovaná škola s prvním a druhým stupněm s devíti ročníky v devíti třídách. Právním subjektem je škola od 1. 1. 1993. Ředitelkou školy je od 1. 7. 2011 PaedDr. Miroslava Pechová, zástupkyní Ing. Dita Havlíčková.

ZŠ a MŠ Lužná, okres Rakovník, tvoří tyto části:

- ❖ základní škola
- ❖ školní družina
- ❖ školní jídelna
- ❖ mateřská škola

Areál školních budov je tvořen dvěma částmi. Původní z roku 1914 a přístavbou z roku 1986. Spojovacím článkem mezi těmito dvěma částmi je tělocvična, která byla zbudována koncem padesátých let minulého století. V roce 2013 proběhla rekonstrukce školní kuchyně, topného systému.

V původní budově jsou ústřední šatny, učebny, kabinety, školní knihovna a ředitelství školy. V přízemí přístavby je školní kuchyně s jídelnou. Součástí této části areálu je i zázemí pro školní tělocvičnu (kabinet, šatny, sprchy).

V 1. podlaží jsou pak dvě oddělení školní družiny, cvičná kuchyňka, dvě učebny a skladové místnosti.

Součástí areálu je také velký pozemek se zahradou. Zde se nacházejí školní dílny, garáž, skleník a sklad nářadí. Na pozemku byl v letech 2006/2007 vybudován koutek pro posezení s ohništěm a lavičkami, který může být využíván i jako učebna v přírodě.

V září 2016 bylo v areálu školy vybudováno víceúčelové sportovní hřiště. Po dohodě s fotbalovým klubem TJ Sparta Lužná využíváme pro tělesnou výchovu a sport též jejich areál i s malým atletickým stadionkem.

Škola je zapojena do projektů Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol. Již mnoho let jsme aktivní a úspěšní v přípravě a realizaci rozsáhlých projektů, které jsou financovány zejména z prostředků ESF (v současné době projekt Chceme se zlepšovat v rámci OP VVV – výzva 22).

Materiální vybavení školy je na běžné úrovni. Vybavení učebnicemi je velmi dobré, učební pomůcky se postupně obnovují.

1.2 Charakteristika pedagogického sboru

Škola má 16 pedagogů, 15 žen a 1 muže. Věkové složení sboru je příznivé a vyvážené. Všichni pedagogové se zúčastňují dalšího vzdělávání.

1.3 Charakteristika žactva

Ve školním roce 2017/2018 naši školu navštěvuje celkem 170 žáků ve věku 6 – 16 let. Na první stupeň dochází 113 dětí, na druhý 57 žáků. Žáci jsou převážně místní, přespolních ze spádové malotřídky v Lišanech a z rakovnické čtvrti Šamotka je kolem 20%.

Dojíždějí také žáci z Olešné a z Rudy.

Výuka v 1. – 9. ročníku probíhá dle ŠVP, verze 08/2016 – Pramen poznání, s platností od 01. 09. 2016, č. j. 99/2016. MPP je vytvářen v souladu se školním řádem a jeho aktivity prolínají příslušné oblasti RVP v podobě ŠVP.

1.4 Prevence ve škole

MPP vychází z aktuální situace ve škole a reflektuje evaluaci průběhu předchozího období (školní rok 2016/2017). Je vypracován školní metodická prevence (dále jen ŠMP), který při jeho tvorbě úzce spolupracuje se všemi pedagogickými pracovníky. Preventivní tým tvoří metodická prevence, výchovná poradkyně, ředitelka školy a třídní učitelé, kteří se podílejí na řešení výskytu rizikového chování a volí další postupy.

Školní poradenské pracoviště

- ✓ vytváří širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a rizikového chování
- ✓ realizuje preventivní programy na škole a sleduje jejich účinnost
- ✓ zajišťuje kvalitní služby kariérového poradenství pro žáky
- ✓ připravuje podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků
- ✓ buduje příznivé sociální klima na škole i v jednotlivých třídách
- ✓ vytváří předpoklady pro dlouhodobé snižování neprospěchu žáků
- ✓ zajišťuje včasnou intervenci při aktuálních problémech žáků a třídních kolektivů
- ✓ poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům
- ✓ prohlubuje a zlepšuje komunikaci mezi školou a rodiči
- ✓ koordinuje služby ŠPP s dalšími poradenskými institucemi

Ředitelka školy tel.: 313 537 873 731 495 234	PaedDr. Miroslava PECHOVÁ (zsluzna@iol.cz)	Schvaluje podobu MPP, zastřešuje realizaci programu a sleduje jeho efektivitu
--	--	---

Metodička prevence tel.: 739 524 306	Mgr. Lucie HLAVSOVÁ (lucie.hlavsova@zsluzna.cz)	Vytváří MPP, připravuje a dohlíží na realizaci programů, vyhodnocuje jejich výsledky. Sleduje chování problémových žáků, jedná s rodiči. Účastní se výchovných komisí, spolupracuje s organizacemi v oblasti primární prevence.
Výchovná poradkyně tel.: 739 524 306	Mgr. Radka HORSKÁ (radka.horska@zsluzna.cz)	Poskytuje poradenství při volbě povolání a dalšího vzdělávání žáků, spolupracuje s třídními učiteli na tvorbě IVP, jedná s odbornými pracovišti (PPP, SPC), je součástí výchovné komise.

2. ANALÝZA SITUACE Z HLEDISKA RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ

1. stupeň

V minulých letech se na základě výsledků monitorování objevil na 1. stupni malý počet závažnějších případů rizikového chování dětí. Jednalo se především o vztahové problémy mezi dětmi, lži, podvody s přepisováním známek, drobné projevy agresivity. Problematiku

rizikového chování zařazujeme pravidelně do výuky, dále i do školních a mimoškolních aktivit organizovaných školou (projekty, besedy, přednášky, adaptační pobyty, výlety, kroužky,...).

2. stupeň

V loňském roce se objevilo minimum případů rizikového chování žáků. Napjaté vztahy mezi dětmi nadále gradovaly v 6. třídě. Intenzivně jsme je monitorovali, snažili se kolektiv i nadále stmelovat formou sociálních her, skupinových prací atd.

Mimo školu a mimo dobu vyučování je však situace závažnější. Na základě opakovaného vlastního šetření bylo zjištěno, že určitá část žáků experimentuje či pravidelně užívá tabákové výrobky, alkohol a marihuanu, načež se v dalších letech chceme i nadále především zaměřit

Problematika rizikového chování je též jako v případě 1. stupně zařazena do výuky i do školních a mimoškolních akcí (besedy, přednášky, adaptační pobyty, projekty, výlety, kroužky, promítání).

Silné stránky školy:

- ❖ nabídka mimoškolních aktivit, zájmových kroužků
- ❖ stálé zlepšování spolupráce s rodiči, možnosti prohlídky školy
- ❖ dobrá spolupráce s některými organizacemi a úřady

Slabé stránky školy:

- ❖ systematictější práce s problémovými dětmi a rodiči celkově
- ❖ lepší zviditelnění aktivit ve škole a následných úspěchů v této oblasti

3. STANOVENÍ CÍLŮ MPP PRO ŠKOLNÍ ROK 2017/2018

Východiska:

Kladné hodnocení se týká zejména využívání různých metod výuky, které vedou žáky ke zvládnutí různých dovedností, zejména samotného zpracování úkolů, prezentace výsledků, komunikace, obhajoba, kolektivní práce – tolerance názoru druhých apod. Ve škole proběhlo mnoho projektů různého rozsahu. Žáci se učí pracovat s moderní technikou, probíhá skupinové vyučování, důraz klademe na vytváření dobrých vztahů v kolektivu. Učitelé se začali více věnovat sebehodnocení u žáků, zpětnou vazbou. Zdokonalila se činnost školního parlamentu. Během realizace projektů pedagogové absolvovali mnoho odborných seminářů, kde získali postupy, které směřují k vytváření kvalitního zázemí tříd i celé školy.

V posledních letech se nám sice daří řešit mnoho problémů již v jejich zárodku a tím eliminovat závažnější projevy rizikového chování, přesto ještě v této oblasti musíme mnoho zlepšit. Zapracovali jsme na zlepšení komunikace mezi pedagogy, ale i mezi školou a rodiči.

Primární prevence rizikového chování u dětí v působnosti naší školy je zaměřena hlavně na předcházení zejména těmto rizikovým jevům v chování žáků:

- ❖ záškoláctví
- ❖ šikana, kyberšikana, vandalismus, projevy rasismu a xenofobie
- ❖ kriminalita a delikvence
- ❖ užívání návykových látek, zejména tabákových výrobků a alkoholu
- ❖ předcházení onemocnění HIV/AIDS a dalších pohlavně přenosných chorob
- ❖ patologické hráčství
- ❖ virtuální drogy
- ❖ rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech týrání a zneužívání dětí, domácího násilí, ohrožování mravní výchovy dětí a mládeže a poruch příjmu potravy (mentální anorexie, mentální bulimie)

U žáků 1. stupně se mimo jiné zaměříme především na:

- ✓ navozování příznivého psychosociálního klimatu ve třídě
- ✓ sdělení základních informací z oblasti prevence experimentování s alkoholem a cigaretami, nebezpečí drog
- ✓ sdělení základních informací – bezpečnost v kyberprostoru
- ✓ sdělení základních informací – nebezpečí kontaktu s cizí osobou
- ✓ výchova k vyjádření vlastního názoru, umění říci „ne“
- ✓ zaměření pozornosti na včasné odhalování poruch učení a chování
- ✓ soustředěnost na včasné diagnostikování sociálně patologických problémů ve třídních kolektivech
- ✓ rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech týrání a zneužívání dětí, domácího násilí, ohrožování mravní výchovy dětí a mládeže a poruch příjmu potravy

Cílové skupiny

- ❖ **Žáci 1. - 5. ročníku základní školy**
 - zvláštní přihlídnutí k dětem ze sociálně slabého a málo podnětného rodinného prostředí a k dětem se slabším prospěchem
 - dětem s poruchami učení a chování
 - pozornost dětem, které by se mohly stát obětí šikany

❖ **žáci 6.- 9. ročníku základní školy**

- zvláštní přihlídnutí k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí a k dětem se slabým prospěchem
- pozornost dětem s některými typy specifických vývojových poruch chování

❖ **pedagogický sbor**

- třídní učitelé, všichni pedagogové školy
- setkávání pedagogů 1. a 2. stupně na samostatných skupinách
- vzdělávací semináře prevence rizikového chování sboru
- společná sportovní a kulturní setkávání
- sebevzdělávání, odborná literatura k zapůjčení
- vzdělávání ŠPP, konference s krajským metodikem prevence, okresním metodikem prevence, v PPP

❖ **rodiče žáků**

- všichni rodiče žáků 1.- 9. ročníku
- seznámení rodičů se všemi dokumenty školy na stránkách školy, ve vnitřních prostorách školy na třídních schůzkách
- spolupráce s třídním učitelem
- poradenský systém ŠPP
- konzultace se všemi pedagogickými pracovníky

Dlouhodobé cíle:

- ✓ zavedení prevence rizikového chování do života školy jako její neoddelitelné součásti
- ✓ zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči projevům rizikového chování
- ✓ včasné rozpoznání rizikové chování žáků mezi sebou, dokázat na ně upozornit a aktivní přístup při hledání způsobů řešení
- ✓ vytvoření pedagogického sboru, který vzájemně spolupracuje při řešení problémových jevů
- ✓ prohlubování spolupráce mezi ŠPP a ostatními pedagogickými pracovníky
- ✓ vytváření příjemného a bezpečného klima ve škole
- ✓ budování otevřeného vztahu mezi žáky, učiteli a rodiči
- ✓ ztotožnění se se zdravým způsobem života
- ✓ zavádění metod, které pomohou co nejefektivněji snížit rizikové chování

Krátkodobé cíle:

- ✓ zkvalitnění výuky etické výchovy a přijetí etických norem pro všechny

- ✓ zvýšení povědomí o rizikovém chování
- ✓ efektivní preventivní programy
- ✓ aktivní přístup všech zúčastněných (ankety, setkávání 1. a 2. stupně, zasílání informací třídních učitelů o výskytu rizikového chování v jednotlivých třídách metodikovi prevence)
- ✓ spolupráce se ŠPP, s rodiči
- ✓ okamžité předávání informací při zjištění rizikového chování
- ✓ průběžné vzdělávání pedagogů, předávání informací ostatním
- ✓ účast členů ŠPP na odborných konferencích, seminářích

3.1 Techniky a metody práce

- ✓ tradiční metody (výklad, předávání informací)
- ✓ samostatné vyhledávání informací, jejich zpracování
- ✓ skupinová práce a následná prezentace
- ✓ slohové práce, příspěvky do Luženského hlasatele (školní stránka Zvoní)
- ✓ dramatizace
- ✓ konfrontační diskuse
- ✓ besedy s odborníky
- ✓ čtenářské a výtvarné dílny
- ✓ exkurze, pobytové kurz
- ✓ soutěže, hry
- ✓ projekty
- ✓ ankety, dotazníky

3.2 Aktivity školy

Pozornost je věnována ochraně zdraví žáků, vyloučení možnosti manipulace a konzumace návykových látek v areálu školy a na školních akcích, konkretizuje postup školy při porušení výše uvedených zásad. Žáci, zaměstnanci, zákonní zástupci žáků byli seznámeni se školním řádem.

Žáci, učitelé a rodiče mají možnost přístupu k informacím a materiálům, které se týkají problematiky prevence (tel. čísla, literatura, časopisy, CD, videokazety, webové stránky atd.). Jsou také k dispozici u metodika prevence a u výchovné poradkyně. Vyučující jsou seznamováni na pedagogických radách s novou legislativou a metodikou, novými zkušenostmi a poznatky v oblasti prevence. Minimální preventivní program mají k dispozici v tištěné podobě v ředitelně, ve sborovně a elektronicky u metodika prevence. Stejně jako žáci, budou mít pedagogičtí pracovníci možnost zúčastnit se besed se zástupci např. Národní protidrogové centrály, Policie České republiky, Probační a mediační služby ČR a dalších institucí. Škola

vytváří podmínky pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže prostřednictvím zájmových útvarů.

❖ **Vztah učitel – žák**

Budování vzájemné důvěry mezi učitelem a žákem, zájem o žáka, podněcování dialogu s ním. Učitel je při řešení problémů otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy a výchovným poradcem.

❖ **Skupinová práce**

Žáci ve vyučování spolupracují. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje komunikaci žáků a rozvoj příslušných kompetencí. Žáci se učí vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku.

❖ **Projektové vyučování**

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Žáci se navzájem poznávají a dokáží spolupracovat. Je to důležitý prvek prevence vzniku šikany.

Dlouhodobé projekty:

„**Les ve škole – škola v lese**“

„**M.R.K.E.V**“ (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy)

„**RECYKLOHRANÍ**“ - školní recyklační program pořádaný pod záštitou MŠMT

„**Pod křídly**“ (patronát a spolupráce 1. a 9. třídy)

Projektové dny:

Halloween - pro I. stupeň

Mikuláš - připraví žáci 9. ročníku pro 1. stupeň a pro MŠ Lužná

Den Země - I. i II. stupeň, ekologické zaměření, OČMU

Den s IZS - I. i II. stupeň, OČMU, spolupráce se SDH Lužná, AMK Lužná, Policie ČR,
ČČK

Den dětí

Nabídka volnočasových aktivit (kroužky)

Za velmi důležitou považujeme možnost trávit volný čas dětí a mládeže v prostředí a kolektivu, kde je vyloučena možnost kontaktu s návykovými látkami a kde je vhodně formován hodnotový systém mladého člověka.

<u>KROUŽEK</u>	<u>VEDOUCÍ</u>	<u>KROUŽEK</u>	<u>VEDOUCÍ</u>
Tvořivý	Ilona Prokšová	Kroužek přátel ČJ	Jaroslava Adamírová
Fotograf. – anim.	Michal Bok	Klub ml. čtenáře	Kateřina Čermáková
Klub ml.diváka	Dita Havlíčková	Cvičení z matem.	Jana Procházková
Zdravuška	Dita Havlíčková	Střelecký	J.Houda, V.Rais
Dramatický	Kateřina Čermáková	Myslivecký	L. Vlčková
Kvítek – pěvecký	Linda Kadeřábková	Pohybové hry	E.Šišková
Mladý technik	J.Sláma, M.Bok	Anglický jazyk	Hlavsová, Krobová
Kroužek keramiky	Lucie Hlavsová Kateřina Krobová Radka Horská		

Besedy, výchovné a preventivní pořady a další akce

Svůj velký význam mají také besedy, výchovné a preventivní pořady, které naše škola bude organizovat ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou, Policií České republiky, DDM Rakovník, PMS ČR a dalšími institucemi a agenturami. Námětem jsou témata drog, trestné činnosti mládeže, šikanování, bezpečného chování. Jsou určeny žákům prvního i druhého stupně.

akce	ročník	časový horizont
dopravní výchova	1. – 5. ročník	celý školní rok
bruslení	1. - 5. ročník	leden – únor 2018
„Revolution train“	7. – 9. ročník	březen 2018
přednášky městských strážníků	1. i 2. stupeň	celý školní rok
přednášky DDM Rakovník (sexuální tematika)	6. - 7. ročník	březen 2018
lyžařský kurz	7. – 9. ročník	únor 2018
besedy s Policií ČR (bezpečné jednání s cizími lidmi)	1. stupeň	leden 2018
besedy s Policií ČR (kyberšikana)	2. stupeň	duben 2018

OČMU	1. – 9. ročník	září 2017
školní akademie	1. – 9. ročník	červen 2018

Spolupráce s veřejností, odbornými a dalšími institucemi

- ✓ rodina (zákonný zástupce), výbor SRPŠ
- ✓ Pedagogicko-psychologická poradna Rakovník – Mgr. Radana Nikolau
- ✓ odbor školství MěÚ Rakovník - Ing. Marie Polcarová
- ✓ odbor sociální péče MěÚ Rakovník – Mgr. Luboš Kejla
- ✓ Policie České republiky – nstržm. Michaela Richterová
- ✓ Městská policie Rakovník – velitel Jaromír Nový
- ✓ Národní protidrogová centrála – paní Posová
- ✓ Centrum psychologicko - sociálního poradenství – PhDr. Marcela Škábová
- ✓ Probační a mediační služba ČR – Mgr. Petr Zelenka
- ✓ Fond ohrožených dětí – Bc. Marie Šindelková

4. POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZOVÝCH SITUACÍ

Všechny postupy jsou uvedeny v Krizovém plánu školy (viz příloha). Součástí plánu je také postup řešení při záškoláctví, špatné domácí přípravě a při řešení kázeňských přestupků. Naším cílem je dále pracovat na sjednocení základních kroků těchto postupů při zachování individuality jednotlivých situací.

5. MONITORING A EVALUACE

MPP bude průběžně hodnocen a jeho aktivity mapovány. Hodnocena bude kvalitativní složka realizovaných programů, dosažené výsledky budou srovnávány s cíli programu. Budou sledovány počty realizovaných aktivit a počty žáků, kteří byli těmito aktivitami osloveni. Zpětná vazba bude získávána i formou rozhovorů, připomínek. Získané poznatky budou zapracovány v dalším období MPP. Na hodnocení uplynulého období se podílí žáci, třídní učitelé, rodiče, metodik prevence, výchovný poradce, vedení školy a případně další odborná pracoviště.

5.1. Evaluace MMP 2016/17

rizikové chování	ročník	počet případů	poznámky, ext. spolupráce
šikana	VI.	1	
návykové látky, kouření alkohol	IX.	2	
záškoláctví, pozdní příchod, neomluvené hodiny	VI., VIII.	3	
kriminality – drobné krádeže	-	0	
sexuální problematika	-	0	
neslušné a agresivní chování žáků	VI.	6	
sebepoškozování	VI.	1	
rasismus	-	0	
gambling, hráčství PC her	-	0	
jiné – přepis známek v ŽK, falšování podpisů, zapírání	VII.	1	
poruchy příjmu potravy	VIII.	1	

Při hodnocení MPP jsou v naší škole využívány kvalitativní i kvantitativní ukazatele.

Dalšími možnostmi měření efektivity MPP jsou :

- neformální rozhovory se žáky i učiteli
- hodnotící dotazníky k jednotlivým pořádaným akcím, které jsou vyhodnocovány pro potřeby školy i pro potřeby pořádajících organizací,
- sledování chování žáků ve vyučovacích hodinách i na školních výletech či akcích školy mimo její budovy
- výtvarné práce, slohové práce, dětská poezie
- získávání informací od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu

V tomto školním roce bylo cílem primární prevence **zvýšení odolnosti dětí vůči společensky nežádoucím jevům a zabránění rizikovému chování** - šikana, vandalismus, kriminalita, kyberšikana, užívání návykových látek, záškoláctví.

Vycházeli jsme z Minimálního preventivního programu a z plánu akcí primární prevence na školní rok. Během školního roku jsme využili aktuální nabídky programů různých

organizací. Z analýzy současného stavu na škole vyplynulo, že je potřeba tak jako v předcházejícím roce zaměřit se zejména na chování žáků vůči sobě i k dospělým osobám a používání vulgárních výrazů. Snažili jsme se proto důsledněji vést žáky k odpovědnosti za své chování a jednání, vyžadovat dodržování školního řádu a pravidel slušného a bezpečného chování, zamezit řešení konfliktů mezi žáky nepřiměřenými prostředky. Také jsme pružně reagovali na problémy týkající se rizikového chování žáků ve třídách.

K prevenci sociálně patologických jevů přispěli ukázky práce profesionálů z řad strážníků, policistů a hasičů, zdravotníků.

Ke zlepšení vztahů mezi žáky, k rozvíjení komunikace a asertivního chování přispěly i další školní akce jako jsou: lyžařský kurz, cyklovýlety, školní akademie, předmětové exkurze, sportovní a vědomostní soutěže. Žáci při jednotlivých aktivitách rozvíjí svou pohybovou i fyzickou zdatnost, která zvyšuje odolnost vůči stresu a učí je jak zvládat různé životní problémy a konflikty. Aktivitu vyžadují dodržování pravidel komunikace.

Všichni pedagogičtí pracovníci se při své práci snaží zamezit řešení sporů mezi dětmi nepřiměřenými prostředky, vyžadují dodržování pravidel společenského chování a školního řádu, zaměřují se na vytváření příznivého klimatu ve třídách a na budování pozitivní atmosféry a bezpečného prostředí ve škole.

PŘÍLOHY

A. Krizový plán školy

B. Témata participující na problematice rizikového chování

C. Seznam základních zákonů, právních předpisů, metodických listů a ostatních dokumentů v oblasti prevence

D. Adresář zařízení a institucí zabývajících se primární prevencí



KRIZOVÝ PLÁN

ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Lužná, okres Rakovník

Masarykovo nám. 252, 270 51 Lužná

IČ: 47014369

IZO: 600 055 809

Telefon : 313 537 873, email: zsluzna@iol.cz

Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v případech podezření či výskytu šikany a návykových látek mezi žáky. Krizový plán je součástí Minimálního preventivního programu.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Postup školy při užití tabákového výrobku žákem

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Pedagogický pracovník odebere žákovi výrobek a zajistí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník dále o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud /od koho má tabákový výrobek), který založí metodik prevence do své agendy.
4. Třídní učitel informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. Žákovi bude uděleno výchovné opatření.
6. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností.

ALKOHOL

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v ČR zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet, anebo je v konzumaci alkoholu podporovat.

Postup školy při užití alkoholu žákem

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Pedagogický pracovník žákovi alkohol odebere a zajistí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, že je žák ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
4. Pedagogický pracovník sepíše o události záznam s vyjádřením žáka (pokud nehrozí akutní nebezpečí), který založí metodik prevence do své agendy.
5. Pedagogický pracovník informuje vedení školy, třídního učitele a metodika prevence.
6. Škola vyrozumí zákonného zástupce žáka, že žák konzumoval alkohol ve škole. Pokud není žák schopen výuky, vyzve ihned zákonného zástupce, aby si žáka vyzvedl.
7. Pokud není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů.
8. Žákovi bude uděleno výchovné opatření. Za rizikové a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dítěte.
10. Pedagogický pracovník může provést orientační test na zjištění alkoholu na základě § 16 zákona č. 379/2005 Sb., v odůvodněných případech pouze na základě předem získaného informovaného souhlasu zákonného zástupce. O události sepíše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Test plně hradí rodič nebo zákonný zástupce. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Postup školy při nálezů alkoholu ve škole

1. Pracovník školy tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
3. Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Zpracují stručný záznam o události.

Postup školy při nálezů alkoholu u žáka

1. Pracovník školy zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
3. O nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupkyně. Zápis záznamu založí školní metodik prevence do své agendy.
4. Škola o nálezů vyrozumí zákonného zástupce nezletilého žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož nezletilého žáka, i orgán sociálně-právní ochrany dítěte, obce s

rozšířenou působností. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Postup školy při užití návykové látky žákem

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci návykové látky v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Pedagogický pracovník žákovi návykovou látku odebere a zajistí, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, že je žák ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
4. Pedagogický pracovník sepiše o události záznam s vyjádřením žáka (pokud nehrozí akutní nebezpečí), který založí metodik prevence do své agendy.
5. Pedagogický pracovník ihned vyrozumí vedení školy, následně informuje třídního učitele a metodika prevence.
6. Škola vyrozumí zákonného zástupce žáka, že žák konzumoval návykovou látku ve škole. Pokud není žák schopen výuky, vyzve ihned zákonného zástupce, aby si žáka vyzvedl. Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
7. Pokud není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou působností a vyčká jeho pokynů.
8. Škola splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
9. Žákovi bude uděleno výchovné opatření. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání návykových látek je porušením školního řádu.
10. Pedagogický pracovník může provést orientační test na zjištění návykové látky na základě § 16 zákona č. 379/2005 Sb., v odůvodněných případech pouze na základě předem získaného informovaného souhlasu zákonného zástupce. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka. Test plně hradí rodič nebo zákonný zástupce. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem návykové látky, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Postup školy při nálezu návykové látky ve škole

1. Pracovníci látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.
3. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
4. V případě časové překážky na straně Policie se z praktických důvodů doporučuje za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vložit látku do obálky, napsat datum, čas a místo nález. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.

Postup školy při zadržení návykové látky u žáka

1. Pracovníci látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Sepíše záznam s vyjádřením žáka. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupkyně.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka
5. V případě, že se žák látkou intoxikoval a je přivolán lékař, předají látku lékaři.
6. V případě důvodného podezření, že některý žák má u sebe návykovou látku, pracovníci školy vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce nezletilého žáka.
7. Žáka je nutné mít do příjezdu Policie ČR izolovaného od ostatních žáků, ale zásadně pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Postup školy při zjištění distribuce návykové látky ve škole

1. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci NL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
2. Škola vyrozumí také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví je považována neomluvená absence žáka ve škole. Jedná se o přešůpek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku.

Postup školy při záškoláctví

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel vedení školy. Při zvýšené omluvené nepřítomnosti prověřuje její věrohodnost.
2. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel ve spolupráci s metodikem prevence. O pohovoru provedou písemný záznam, do něhož uvedou způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem.
3. Pokud má žák víc než 10 neomluvených hodin, svolá ředitelka školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitelka školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně - právní ochrany dětí, školní metodik prevence, zástupce rady školy, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis.
4. Žákovi bude uděleno výchovné opatření.
5. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, zasílá škola oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací orgánu sociálně – právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.
6. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postiženi pro přestupek podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, nebo je-li neomluvená absence žáka příliš vysoká, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR.

VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Postup školy při řešení vandalismu

1. Pedagogický pracovník promluví se žákem a snaží se zjistit příčinu jeho chování.
2. O způsobené škodě provede záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...
3. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyň, bude preferovat tento způsob náhrady škody.
4. Úmyslně způsobenou škodu nahradí zákonný zástupce žáka.
5. Žákovi bude uděleno výchovné opatření.
6. Informování zákonného zástupce:

- a) V případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá, je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu.
- b) V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznámí rodičům vždy.

7. Informování Policie ČR:

- a) pokud se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci.
- b) pokud o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

8. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, nahlásí škola toto jednání na OSPOD.

KRÁDEŽE

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod.

Postup školy při řešení krádeže

1. Pedagogický pracovník se musí zabývat každou zjištěnou nebo nahlášenou krádeží a vyšetřit ji. Při proslovech k dětem nezačíná slovy, že si všichni mají na své věci dávat dobrý pozor a vy jste jim říkali, že si to či ono nemají do školy nosit nebo to mají zamykat. Tyto informace často vyznívají, jako by za krádež mohl poškozený, nikoliv zloděj.
2. Provede šetření o krádeži, pečlivě se zabývá příčinami a udělá záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...
3. Zákonné zástupce poškozeného vyrozumí ihned, rodiče zloděje až poté, kdy bude přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
4. S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu.
5. Žákovi bude uděleno výchovné opatření.
6. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumí Policii ČR.
7. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, nahlásí škola toto jednání na OSPOD.

ŠIKANÁ

Šikanování je způsob chování umožňující většinou v bezprostřední komunikaci fyzickým a psychickým týráním druhých získat nad nimi pocit převahy, moci či určité výhody. Jde o jednání agresivní, často nezákonné, ale trpěné a mnohdy podporované určitou skupinou.

Postup školy při podezření na šikanu

1. Učitel co nejdříve oznámí své podezření vedení školy, metodikovi prevence, výchovnému poradci a konzultuje s nimi další postup.
2. Metodik prevence společně s další osobou (ředitelka školy, zástupkyně školy, výchovná poradkyně nebo třídní učitel) individuálně pohovoří s informátory a oběťmi.
3. Společně naleznou vhodné svědky a individuálně s nimi pohovoří. (Nikdy nesmí společně vyšetřovat agresora a svědky, nebo konfrontovat oběti a agresory!)
4. Zajistí ochranu obětí. Spojí se s rodiči obětí, konzultují výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosí je o pomoc.
5. Na základě zjištěných informací posoudí výchovná komise, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň její závažnosti.
6. Pokud jde o šikanu v pokročilém stádiu, požádá škola o pomoc odborníky.
7. V případě počáteční šikany zvolí vhodnou metodu:
 - a) Metodu usmíření (individuální rozhovory s oběťmi a agresory).
 - b) Metodu vnějšího nátlaku (individuální rozhovory s agresory).
8. Škola individuálně pozve rodiče agresorů. Seznámí je se situací, sdělí jim navrhovaná opatření a požádá je o spolupráci.
9. Škola individuálně pozve rodiče obětí šikany. Seznámí je se situací, domluví se na opatřeních (terapie, osobnostní výcvik...)
10. Na třídnické hodině třídní učitel (případně ve spolupráci s MP, VP, ŘŠ) rozebere situaci (vynechá citlivé detaily), vysvětlí nebezpečí šikany a důsledky. Oznámí potrestání viníků.
11. Třídní učitel s metodikem prevence budou se třídou dále pracovat. Podle potřeby požádají o pomoc odborníky.

Postup školy v případě brutální šikany

1. Učitel musí zvládnout svůj vlastní šok, zastavit násilí a postarat se o oběť, poskytnout jí nejnnutnější pomoc a ochranu.
2. Učitel zalarmuje kolegy a informuje vedení školy, třídu nesmí nechat bez dozoru.
3. Učitelé by měli zabránit tomu, aby se třída mezi sebou domluvila, zamezit křivé skupinové výpovědi. Někdo by měl s žáky zůstat a hlídat je. Také je možné rozdělit je do skupin. Ale i ty musejí zůstat pod dozorem.
4. Pokud je postižený žák vážně zraněný, zavolají záchranku a informují rodiče. Pokud zraněný není, i tak je třeba ho chránit, pomáhat mu překonat prožité trauma, uklidnit ho a utěšit, snažit se mu dodat pocit bezpečí.
5. Škola je povinna nahlásit celou věc policii, současně naváže kontakt se specialistou na šikanování.
6. Škola v ten samý den zahájí vlastní vyšetřování.

Pojem kyberšikana představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Pachatel často jedná anonymně, takže oběť netuší, od koho útoky pochází.

Postup školy v případě oznámení kyberšikany, která probíhá mimo školu

1. Zajistit ochranu oběti – doporučit, aby okamžitě přerušila veškerou komunikaci s útočníkem.
2. Informovat rodiče a doporučit jim, aby se obrátili na Policii ČR.
3. Doporučit rodičům a žákovi, aby si zajistili všechny dostupné důkazy, žák nesmí nic mazat, vše vytisknout a archivovat.
4. Zapsat záznam o oznámení a rozhovoru s obětí a zákonnými zástupci.

Postup školy v případě kyberšikany, která probíhá na půdě školy

1. Zajistit ochranu oběti – doporučit, aby okamžitě přerušila veškerou komunikaci s útočníkem.
2. Zajistit všechny dostupné důkazy, vyšetřit všechny souvislosti, požádat o pomoc IT kolegu, IT experta, vše vytisknout. Požádat o pomoc Policii ČR, PPP, OSPOD, webové prostředí, kde ke kyberšikaně došlo,....
3. Požádat útočníka, aby se svého jednání zdržel, upozornit ho na protiprávní jednání
4. Informovat a poučit rodiče. Dále postupovat podle stejných pravidel jako v případě vyšetřování šikany.
5. Žádat konečný verdikt a informace od všech zapojených institucí a zákonných zástupců.
6. Potrestat agresora v souladu se školním řádem.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY (mentální anorexie, mentální bulimie)

Při podezření na PPP u žáka pedagog se zavazuje informovat:

- Pediatra
- Rodiče vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.

SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE – CAN (Child Abuse and Neglect)

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informována ředitelka školy.

Postup školy v případě, že se dítě se svěří učiteli osobně

1. Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost
2. Seznámit s tím co nejužší okruh dalších osob (ředitelka školy, ŠMP, VP)
3. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo
4. Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii
5. Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii
6. Ohlásit na policii
7. Ocenit dítě, že za vámi přišlo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
8. Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit

Postup školy v případě, že se informaci se učitel dozví z ankety, dotazníku

V každém případě je nutné navázat o přestávce nebo po vyučování rozhovor tak , aby nevznikla nežádoucí pozornost. Jestliže dítě potvrdí domněnku, postupuje se dle výše uvedeného návodu. Dítě je nutné volně vyslechnout.

Postup školy v případě, že se informaci se učitel dozví od spolužáků či jiných zdrojů

Přemýšlet, zda tomu nasvědčuje i vaše pozorování. Pokusit se s dítětem navázat rozhovor. Prostředníkovi sdělit, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo. Při nejistotě je nezbytné oznámit věc orgánu sociálně-právní ochrany dítěte, který ji prošetří.

Dítě je obětí sexuálního napadení

Jestliže se stalo obětí napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba, potom je třeba urychleně vše oznámit policii, rodičům a orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Chovat se pevně a jednoznačně a dítě neopouštět až do příchodu rodičů.

HOMOFOBIE

Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem.

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga:

1. Pedagog by měl zastávat citlivý přístup k žákům a studentům, jejichž pohlavní či sexuální identita je odlišná či diskutabilní.
2. Nesnažit se tuto odlišnost veřejně komentovat, zvláště pak negativním způsobem, a to i tehdy, je-li konkrétní jedinec vyučujícímu nesympatický či působí extravagantním dojmem. Naopak je vhodné reagovat na eventuální homofobní poznámky ze strany žáků.
3. Je vhodné připomenout, že příslušníci těchto menšin mají nejen podle zákona stejná práva, ale mnohé osobnosti z řad sexuálních menšin významně přispěli k duchovnímu vývoji lidstva. Především je ale třeba sledovat vztahy v třídním kolektivu a podporovat integraci těch žáků, kteří jsou v něm znevýhodněni.
4. V žádném případě není vhodné snažit se před třídním kolektivem analyzovat sexuální orientaci nebo genderovou identitu některého ze žáků. Taková situace může být pro dotyčnou osobu vysoce stresující a eventuální nepřátelské projevy vůči ní se tím mohou spíše podpořit, byť je záměr vyučujícího odlišný.
5. Má-li pedagog důvody domnívat se, že některý ze žáků má problémy přímo se svou sexuální orientací či pohlavní identitou, je nutné se žákem promluvit.

EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.

4. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy.
6. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
7. Pozvat experty k diskusi s žáky.
8. Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
9. V případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR)

Nevhodné přístupy:

- Moralizování a skandalizace bez obeznámenosti s problematikou mládeže a extremismu
- Přejímání extremistických názorů do výuky a argumentace s cílem zalíbit se extremisticky orientované mládeži.

NÁSILÍ

ZBRANĚ VE ŠKOLE – nože, nejrůznější obušky, hvězdice, tyče, struny apod. Nejčastěji se s nimi děti zraní samy. Zraní-li někoho druhého, je to spíš nešikovností obou, než úmyslem.

ÚTOKY – ŠIKANA ZAMĚŘENÁ NA UČITELE

Skutečné fyzické útoky jsou u nás velmi řídkým jevem, občas se vyskytuje vyhrožování, celkem často pak verbální útoky. Při normálním důstojném průběhu komunikace mezi pedagogy a žáky by se to nemělo stávat. Výjimky mohou představovat děti s poruchami chování, které se v afektu mohou verbálního útoku dopustit. Pedagog se řídí krizovým plánem školy.

Doporučený postup

1. Jakmile se žák začne chovat agresivně, začne vyskakovat nebo je zřejmé, že je rozrušený, okamžitě se s ním přestaňte dohadovat. Snižte hlas do klidnější polohy, mluvíte spisovně, jasně a snažte se hovor ukončit nějak neutrálně.
2. Je úplně jedno kdo je v právu, kde je pravda a tak podobně, nejdůležitější je, aby se dítě uklidnilo a pominula aktuální hrozba.
3. Důležitá je podpora zbytku třídy, kdyby útočník vytáhnul nějakou zbraň, budete jejich pomoc potřebovat. Alespoň jeden z nich musí najít chuť a odvalu doběhnout pro někoho dospělého.
4. Za „normálních“ okolností se útoky pohybují pouze ve verbální rovině. Jestliže se dítě zvedne a začne vám sprostě nadávat uprostřed hodiny, je to ošemetná situace. Důležité je, aby nestrhnulo celou třídu. Jakmile začnou bučet, hučet, nadávat a pokřikovat všichni, zvládá se to dost těžko.
5. Jde-li o osamělého útočníka, který je rozčilený, platí to stejné, co při hrozbě fyzickým útokem.
6. Jestliže je útočník chronicky drzý nebo se potřebuje jen nějak vyjádřit, pomáhají dlouhé vážné pohledy. Rozhodně nepomáhá hádání se s útočníkem. Za každou cenu musíte udržet třídu na své straně! Jakmile se zapojí do agrese víc dětí, začíná to být nebezpečné.

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ

Pro potrestání agresorů lze užít následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitelky školy.
- Snížení známky z chování.
- Doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež nebo v nestátních organizacích majících podobnou náplň činnosti jako SVP.
- Doporučení návštěvy PPP, etopeda, dětského psychologa, dětského lékaře, či jiného specializovaného pracoviště.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- Vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.

V Lužné dne 21. září 2017

Vypracovala: Mgr. Lucie HLAVSOVÁ, ŠMP

Schválila: PaedDr. Miroslava PECHOVÁ, ŘŠ

B. Témata participující na problematice rizikového chování

1. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Prvouka	Bezpečnost silničního provozu při cestě do školy a ze školy <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 1. třídy
Prvouka	Zásady slušného chování - pravidla třídy, prevence šikany, koheze kolektivu <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 1. třídy
Prvouka	První pomoc - žák umí přivolat pomoc <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 1. třídy
Prvouka	Osobní bezpečí - osobní údaje, jednání s cizími lidmi, zneužívání dětí, nechodit s cizími lidmi <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 1. třídy
Prvouka	Péče o zdraví – základní hygienické návyky, zdravý životní styl <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 1. třídy

2. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Prvouka	Dopravní výchova - dopravní značky <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy
Prvouka	Zásady slušného chování ve škole <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy
Prvouka	První pomoc - žák umí přivolat pomoc <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy
Prvouka	Péče o zdraví – základní hygienické návyky, zdravý životní styl, zdravá výživa <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy
Prvouka	Osobní bezpečí - krizové situace, šikana, týrání, sexuální zneužívání, drogy <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy

3. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
-------------------	--	--------

Prvouka	Dopravní výchova - dopravní značky, bezpečnost silničního provozu <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka prvouky
Prvouka	Pravidla lidského soužití - dokážeme se dohodnout <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka prvouky
Prvouka	Péče o zdraví – zdravý způsob života <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 2. třídy
Prvouka	První pomoc - základní ošetření drobných poranění <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka prvouky

4. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Přírodověda	Zdravý životní styl – režim dne, péče o zdraví, zdravá výživa <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 4. třídy
Přírodověda	Mimořádné události - situace hromadného ohrožení, živelné pohromy a katastrofy, telefonní čísla tísňového volání, evakuace, evakuační zavazadlo <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 4. třídy
Přírodověda	Osobní bezpečí - pravidla silničního provozu, návykové látky, kyberšikana (lekce Kyberšikana) <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 4. třídy
Přírodověda	První pomoc - základní ošetření drobných poranění, důležitá telefonní čísla <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 4. třídy

5. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Přírodověda	Tělo a zdraví - základy sexuální výchovy, význam sportu a odpočinku pro zdraví, zásady péče o zdraví, poznatky o návykových látkách, škodlivost kouření, užívání drog a alkoholu, nebezpečí závislosti na hracích automatech a počítačích <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 5. třídy
Přírodověda	Zdravý životní styl - pravidla zdravého způsobu života, zdravá strava, denní režim, pitný režim, prevence nemocí <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 5. třídy
Přírodověda	Mimořádné události a krizové situace - dodržování pokynů v případě obecného ohrožení, terorismus, rasismus, kyberšikana (lekce Loading) <i>prožitková aktivita</i>	učitelka 5. třídy
Přírodověda	První pomoc - základní ošetření drobných poranění, důležitá telefonní čísla <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka 5. třídy

6. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Výchova k občanství	Úvod do problematiky lidských práv - projekt Jeden svět na školách <i>promítání filmů, beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Výchova k občanství	Jak se zachovat v krizových situacích – důležitá tel. čísla <i>prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Výchova k občanství	Šikana, kyberšikana, násilí na dětech (lekce Loading)	učitelka VO
Výchova ke zdraví	Mezilidské vztahy - komunikace a kooperace, vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity (škola, rodina, vrstevnická skupina) <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VKZ
Výchova ke zdraví	Zdravý životní styl - stravování a jeho vliv na zdraví, poruchy příjmu potravy, tělesná a duševní hygiena, civilizační choroby, dětství, puberta, dospívání, autodestruktivní závislosti, psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, kouření, zbraně, nebezpečný internet, trestná činnost), rizikové chování (šikana, kyberšikana, sexuální zneužívání) <i>přednáška, prožitková aktivita</i>	učitelka VKZ
Výchova ke zdraví	Manipulativní reklama a informace <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VKZ
Výchova ke zdraví	Bezpečnost v dopravě - příčiny dopravních nehod, ochranné prvky (chodec, cyklista) <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VKZ

7. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Občanská výchova	Porušování lidských práv - projekt Jeden svět na školách <i>promítání filmů, beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Občanská výchova	Lidská práva v dokumentech, respektování lidských práv a svobod, národnostní menšiny	učitelka VO

	(projekt Jeden svět na školách) <i>promítání filmů, beseda, prožitková aktivita</i>	
Občanská výchova	Kyberšikana	učitelka VO

8. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Občanská výchova	Člověk mezi lidmi – stereotypy, předsudky, solidarita, tolerance, kriminalita mládeže, kyberšikana (lekce Grooming) <i>prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Občanská výchova	Poškození lidských práv - Jeden svět na školách <i>promítání filmů, beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Přírodopis	Člověk a zdraví - nemoci, úrazy, příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy, výživa a civilizační choroby, nemoci přenosné pohlavním stykem, AIDS, hepatitida, preventivní a lékařská péče, odpovědné chování v situacích úrazu, úrazy v domácnosti, při sportu, v dopravě..., zneužívání návykových látek, patologické hráčství, práce s počítačem, bezpečnost v dopravě, doping ve sportu <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka přírodopisu
Přírodopis	Zásady první pomoci při úrazech a jiných poškozeních těla <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka přírodopisu
Přírodopis	Sexuální výchova - sexuální dospívání, předčasná sexuální zkušenost, antikoncepce, biologická a psychická rizika předčasné sexuální zkušenosti a předčasného ukončení těhotenství <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka přírodopisu

9. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení	Učitel
Občanská výchova	Poškození lidských práv - totalitní režimy, terorismus, Jeden svět na školách <i>promítání filmů, beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VO
Občanská výchova	Právní ochrana občanů – protiprávní jednání, korupce <i>beseda, prožitková aktivita</i>	učitelka VO

Občanská výchova	Kyberšikana <i>prožitková aktivita</i>	učitelka VO

C. Seznam základních zákonů, právních předpisů, metodických listů a ostatních dokumentů v oblasti prevence

Strategie:

- ❖ Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018
- ❖ Strategie prevence rizikových projevů chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2009 - 2012
- ❖ Strategie prevence kriminality na léta 2008 - 2011
- ❖ Krajský program prevence kriminality ve Středočeském kraji v roce 2011
- ❖ Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky "Zdraví pro všechny v 21. století" (usnesení vlády č. 1066/2002 Sb.)

Zákony

- ❖ Zákon č. 561/2004 Sb. (Školský zákon)
- ❖ Zákon č. 563/2004 Sb. (o pedagogických pracovnících)
- ❖ č. 383/2005 Sb. (změna 106/2002) o výkonu ústavní výchovy ve školských zařízeních a o preventivní výchovné péči ve školských zařízeních)
- ❖ č. 379/2005 Sb. (o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami)
- ❖ Zákon č.359/1999 Sb. (o sociálně právní ochraně dětí)

Vyhlášky

- ❖ č. 48/2005 Sb. o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- ❖ č. 72/2005 Sb. ve znění vyhlášky 116/2011Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (soubor pedagogicko-organizačních informací č. j. 12295/2005-20)

Metodické pokyny

- ❖ 14423/99 Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance

- ❖ 20 006/2007-51 Metodické pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků studentů ve školách a školských zařízeních
- ❖ Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č.j. 21291/2010-28
- ❖ 22294/2013 - 1 Metodický pokyn k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních
- ❖ 10194/2002 Metodický postup při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- ❖ 25 884/2003 Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané
- ❖ Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016

Podklady školy

- ❖ Školní řád
- ❖ Minimální preventivní program
- ❖ Krizový plán
- ❖ Zápisy z jednání při řešení přestupku - třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, pedagogická rada, Policie ČR, lékař atd.

D. Adresář zařízení a institucí zabývajících se primární prevencí

- ❖ **Centrum drogové prevence a krizové pomoci Kladno**, Kročehlavská 49, tel.: 312682177
- ❖ **Komunitní edukační centrum MAJÁK** – centrum primární prevence, Kutná Hora, Čáslavská 1/3, tel.: 327511040, 777736020
- ❖ **Centrum primární prevence institutu Filia**, Praha 2, Sokolovská 26, tel.: 224263026
- ❖ **Centrum primární prevence Prev – centrum**, Praha 6, Meziškolská 1120/2, tel.: 776619505, 233355459
- ❖ **Triangl – Terapeutické středisko pro dítě a rodinu**, Praha 9, Šromova 861, tel.: 604252887
- ❖ **Nedrog – primární prevence**, V Jamce 2385, Rakovník, tel.: 313516184

Některá důležitá telefonní čísla a kontakty

- ❖ Linka důvěry (Kladno): 312684444
- ❖ **Dětské krizové centrum, Praha 4 – Michle**
 - Linka důvěry: 241484149
 - Internetová linka důvěry: problem@ditekrize.cz
- ❖ **Sdružení Linka bezpečí**
 - Linka bezpečí: 800155555
 - Linka vzkaz domů: 800111113
 - Internetová linka bezpečí: il@linkabezpeci.cz
 - Rodičovská linka: 283852222
 - www.linkabezpeci.cz
 - Linka důvěry: 241484149
 - Internetová linka důvěry: problem@ditekrize.cz

